

Inleiding

Schoon ik mij, volgens het oogmerk, dat ik mij in deze *Beschouwing der Voorzeggingen* heb voorgesteld, wel alleen moet bepalen bij die voorzeggingen, welke het nog toekomstige betreffen, het zal echter nuttig en noodig zijn, vooraf een duidelijk denkbeeld van den aard en de gesteldheid der voorzeggingen in het gemeen te hebben, dewijl die voorzeggingen, die het nog toekomstige betreffen, met de overige voorzeggingen veelal vermengd, ja zelfs dikwijls zeer naauw met dezelve verbonden zijn.

Ik wil daarom ook vooraf, bij wijze van Inleiding, het een en ander daaromtrent aanmerken.

Het zal wel niet noodig zijn, hier eerst te bepalen, wat wij door eene voorzegging te verstaan hebben, daar toch, volgens ieders toestemming, eene voorzegging bestaat in de ontdekking van eene zaak of gebeurtenis, die, toen de ontdekking geschiedde, nog toekomstig was, en voor elk menscheijk verstand en doorzigt nog volstrekt verborgen, en door niemand kon vooruit gezien worden; eene ontdekking van hetgeen God zelf voor had, in den weg Zijner voorzienigheid te verrigten en daar te stellen; eene ontdekking derhalve, die van deze zaken of gebeurtenissen door God zelve is gedaan geworden.

Wij behoeven ook thans niet breedvoerig te spreken over de onderscheidene wijzen, op welke God zulk eene ontdekking doen kan en gedaan heeft, noch ook van het kenmerk der zekerheid, door hetwelk degenen, aan welke deze ontdekking gedaan werd, van den Goddelijken oorsprong derzelve reeds, eer zij vervuld was, onwifelbaar konden verzekerd zijn: het zal genoeg zijn, in het gemeen hieromtrent op te merken, dat God somtijds onmiddellijk aan die personen zelve, voor welke die ontdekking regtstreeks geschikt was, dezelve deed, gelijk aan Abraham; somtijds middellijk door andere tusschenbeiden komende personen, welke Hij met de onmiddellijke bekendmaking verwaardigde, dezelve aan diegenen liet bekend maken, voor welke zij eigenlijk geschikt was: en dat in beide gevallen de onmiddellijke ontdekking zelve op onderscheidene wijzen geschiedde; hetzij door eene verschijning; hetzij in een gezicht; hetzij in een droom; hetzij door eene inwendige, meer verborgene verlichting van den Geest; en dat in alle die gevallen er zoodanig iets mede was gepaard, hetwelk het gemoed desgenen, aan wien de ontdekking geschiedde, ten volle van de Goddelijkheid derzelve verzekerde, en die met volle klaarheid en onwifelbare zekerheid deed inzien; terwijl ook die, welke dezelve aan andere moesten bekend maken, werden in staat gesteld, om de waarheid en Goddelijkheid daarvan met volkomene zekerheid te doen blijken; hetzij

uitwendig door het doen van wonderwerken, of ook door de dadelijke vervulling van eene of andere voorzegging, die ter bevestiging der overige dienen moest, en eene zaak betrof, die kort daarop geschieden moest, (waarvan wij een voorbeeld vinden Jer. XXVIII: 15—17); hetzij inwendig door de overtuigende kracht van dien Geest, door welken zij spraken, aan de harten van allen, die hen hoorden, met ontwijfelbaren nadruk te doen gevoelen.

Van alle deze zaken behoeven wij hier niet nader te spreken; maar het zal meer tot ons oogmerk dienstbaar zijn, dat wij vooreerst eene geschikte verdeling van de onderscheidene voorzeggingen, die in den Bijbel voorkomen, met betrekking tot de bijzondere gedeelten, of bijzondere soort van Bijbelboeken, alwaar ze gevonden worden, maken, om dus volgens dezelve in eene geschikte orde dezelve ieder in het bijzonder te beschouwen.

Vooreerst wijst zich hier de volgende algemeene verdeling van zelf, in voorzeggingen des Ouden en voorzeggingen des Nieuwen Testaments.

En wanneer wij dan vervolgens ieder van deze twee hoofd-afdeelingen op zich zelve beschouwen, worden wij weder zeer natuurlijk tot de volgende bijzondere verdeling derzelve als met de hand geleid: vooreerst, de voorzeggingen des Ouden Testaments zijn, of afzonderlijke voorzeggingen, die hier en daar in de geschiedboeken des Ouden Testaments voorkomen, en in de geschiedenissen zijn ingeweven; of profetische liederen, hoedanige er vele in het boek der Psalmen zijn opgeteekend; of geheele verzamelingen van voorzeggingen, hoedanige den inhoud der eigenlijk zoogenoemde profetische boeken des Ouden Testaments uit maken: — ten tweede, de voorzeggingen des Nieuwen Testaments laten zich van zelf wederom verdeelen, in de voorzeggingen van Jezus zelve, welke in de vier Evangeliën gevonden worden; in voorzeggingen van Zijne Apostelen, zoo als er sommige voorkomen in de Handelingen der Apostelen en in hunne brieven; en in het ééne eigenlijk profetisch boek des Nieuwen Testaments, de Openbaring van Johannes; doch omtrent dit laatste hebben wij in dit geschrift niets nieuws te zeggen, daar wij den eigenlijken zin dier voorzegging reeds bijzonder beschouwd hebben, en het ons hier alleen te doen is, om ook de overige voorzeggingen des Ouden en Nieuwen Testaments te overwegen, zoo verre zij het nog toekomstige betreffen, en dan derzelve inhoud met den reeds beschouwd inhoud der Openbaring te vergelijken, de overeenkomst daarmede aan te toonen, en zoo uit het een en ander een volledig zamenstel van al datgene, dat wij nog in de toekomst verwachten mogen en moeten, op te maken.

Maar het zal vooral dienstig zijn, iets omtrent den aard en de inrigting der voorzeggingen in het gemeen aan te merken.

Ik zoude hierin dus kunnen te werk gaan, dat ik van ieder der bijzondere soorten van voorzeggingen, volgens de opgegevene verdeeling, in het bijzonder iets vooraf aanmerkte; maar dewijl deze onderscheidene soorten van voorzeggingen veel met elkander gemeen hebben, zoo zou ik dan dikwijls hetzelfde moeten herhalen: daarom heb ik liever deze manier verkozen, dat ik mij in deze algemeene aanmerkingen bijzonder bepalen zal bij de eigenlijk zoogenoemde profetische boeken des Ouden Testaments, die toch verre de meeste voorzeggingen bevatten, en ons voornamelijk de stof voor onze beschouwingen in dit geschrift zullen opleveren, waarbij dan de opmerkzame lezer van zelve in staat genoeg zijn zal, om daarin te onderscheiden, wat daarvan ook op andere soorten van voorzeggingen toepasselijk zij.

Wil iemand een naauwkeurig en duidelijk denkbeeld hebben, van het eigenlijk ambt en karakter der oude Profeten, en tevens veel licht zien verspreiden over den eigenlijken aard en de gesteldheid hunner schriften en voorzeggingen, en den eigenlijken profetischen geest, die hen bezielde, hij leze dan Hess, *Geschiedenis der Israëlitien*, alwaar op onderscheidene plaatsen veel hiervan voorkomt, ook in de *Verhandeling over Gods Koningrijk* van denzelfden schrijver, de negende Afdeeling; en in Niemeijers *Karakterkunde van den Bijbel*, vierde Deel, tweede Stuk, de algemeene Proeve over het ambt, karakter en de Redevoeringen der Joodsche Profeten (¹).

Tot mijn oogmerk zal het hier genoeg zijn, omtrent dit alles alleen het volgende aan te merken:

Wat vooreerst de Profeten zelve aangaat; men zou zich een geheel verkeerd denkbeeld van deze mannen maken, wanneer men dacht, dat hunne geheele bezigheid alleen bestaan had in het ontvangen en bekendmaken van Goddelijke Openbaringen met betrekking tot het toekomstige, en nog verkeerder, wanneer men zich dezelve als louter lijdelijke werktuigen van God wilde voorstellen, die zonder zelve iets te verrigten, slechts hadden aan te nemen, hetgeen hun van God gegeven werd, en op eene louter werktuigelijke wijze ook in het voorstellen daarvan aan anderen geleid werden. — Neen! hunne bezigheid, hun ambt, hunne roeping strekte zich verder uit, dan tot het enkel ontvangen en bekendmaken van Goddelijke Openbaringen omtrent het toekomstige; zij waren, nevens de Priesters, de voornaamste Dienaars der Theokratie of Godsregering, die God over Zijn volk Israël, als hunnen Heer en Koning, uitoefende; zij hadden eene zeer naauwe betrekking tot alle de zaken en aangelegenheden van den Israëlitischen staat, zoo verre als dezelve op Gods eigene inrigting gebouwd was, en een' Goddelijken staat, waarover de Heer de Oppervorst en Koning was, uitmaakte. — De Priesters waren de gewone Dienaren, door welke God Zijne regering over dit volk wilde uitoefenen, Zijn gezag

---

¹ De laatste moet echter met voorzigtigheid gelezen worden.

als Koning en dat van Zijne Wetten wilde handhaven, door welke Hij Zijn' raad en Zijne bevelen wilde mededeelen, en door welke tusschenkomst en bemiddeling Hij den toegang tot zich, als aller Vorst en Koning, ook aan de overige burgers en onderdanen van dien staat verleenen wilde: doch de Profeten waren buitengewone Dienaren van God, als den Koning Israëls, welke dan door Hem verwekt en gezonden werden, wanneer de gewone Dienaren (de Priesters) hun ambt niet naar behooren uitoefenden, of ook wel geen gehoor bij het volk vonden, bijzonder toen na den ingewilligden eisch des volks, om ook eenen menschelijken Koning over zich te hebben, het priesterlijk gezag was verminderd en de Koningen zelve onafhankelijk van den eigenlijken Opperkoning, namelijk God Jehovah, als eigenmagtige Vorsten begonnen te heerschen, en dus de eigenlijke Opperheerschappij van God, welke volgens de grondinrigting van den Israëlitischen staat, altijd moest blijven worden erkend, meer en meer werd vergeten en uit het oog verloren; toen zond God Profeten als Zijne onmiddellijke Dienaren, om Zijn regt en koninklijk oppergezag over dit Zijn volk te blijven handhaven; en hunne bezigheid, hun ambt bestond daarin, dat zij de Priesteren, de Koningen en het geheele volk bij hunnen pligt omtrent God, als hunnen eigenlijken Heer en Koning, moesten bepalen, hun hunne afwijkingen onder het oog brengen, hen tot verbetering opwekken, dit alles in Gods naam voorstellen, zijne bevelen daaromtrent overbrengen, Zijn ongenoegen aankondigen, of door de toezegging van Zijne gunst, ingeval van verbetering, of zoo zij getrouw aan Hem gebleven waren, opbeuren, en Zijn wil en voornemen, met betrekking tot de toekomstige lotgevallen van den staat en Zijne beschikkingen ten dien opzichte, bekend maken.

Zeer uitgebreid was dus hun werk en bediening, en daarmee stonden hunne eigenlijke voorzeggingen, zoo als wij zien zullen, in het naauwste verband. Deze waren juist die bekendmakingen van Gods wil en voornemen, omtrent de toekomstige lotgevallen van den Israëlitischen staat, en Zijne beschikkingen ten dien opzichte, bekendmakingen, welke met Zijne overige bevelen, bestraffingen, bedreigingen, beloften, die ook de Profeten aan het volk moesten overbrengen, zeer naauw verbonden waren.

Hieruit zal het nu ook reeds genoegzaam zijn op te maken, dat de Profeten geen enkel lijdelijke instrumenten waren, die werktuigelijk van God bewogen werden, en zoo tot de bekendmaking van Zijne voornemens gebruikt werden, maar dat zij veeleer boven anderen met het diepste doorzigt in den eigenlijken aard der Israëlitische staatsgesteltenis, als eene Theokratie of Godsregering, begiftigd waren, met de Goddelijke oogmerken in deze gansche inrigting meer dan anderen bekend, met een helder inzicht en vast geloof omtrent de Goddelijke beloftenissen boven anderen vervuld, en dus hierdoor boven hunne tijdgenooten vooreerst bekwaam, om reeds van zelf gelukkige of ongelukkige lotgevallen des volks in het gemeen, naar mate van deszelfs goed of slecht gedrag, vooruit te zien, en tevens een heugelijk

voorgevoel omtrent de eindelijke uitkomst van alle Gods beschikkingen met dit volk, in zich en anderen op te wekken en aan te kweeken, maar zoo ook regt geschikt en vatbaar, om de, aan hen van God gedane, bijzondere ontdekkingen wel te verstaan en op de beste wijze in het juiste licht aan anderen bekend te maken en voor te stellen. Dat dit zóó is, wordt ook bevestigd, wanneer wij hunne schriften inzien, in welke, ieder in het bijzonder, ook een bijzonder karakter doorstraalt, dat aan elken Profeet in alle zijne voorzeggingen en weder niet aan anderen eigen is, een eigen manier van voordragt der aan hem geopenbaarde zaken; hetwelk een bewijs is, dat God van hunne bijzondere vatbaarheden heeft gebruik gemaakt, en zich van hunne bijzondere geestvermogens, doorzigt en zoo voorts, op eene redelijke wijze heeft bediend; ja dit blijkt ook uit de oprigting der Profetenscholen , waarin zij tot hun ambt gevormd werden; waartoe zouden dezelve gediend hebben, zoo God zich slechts werktuigelijk van hen bediend had?

Uit dit alles mogen wij dan ook dit besluit opmaken, dat de Geest des Heeren, welke hen bezielde, en door welchen zij spraken, (ofschoon ja nog altijd, mijns oordeels, het oude gevoelen waarheid blijft, dat hierdoor een Goddelijk Persoon, de Heilige Geest, verstaan moet worden, en ik in zoo verre de boven aangeprezene schrijvers in alles niet kan toestemmen, die dit te veel schijnen uit het oog te verliezen), mogen wij echter, zeg ik, dit besluiten, dat die Geest des Heeren, die hen bezielde en door welchen zij spraken, hen niet slechts uitwendig aandreef en alleen op dien tijd in hen was, wanneer zij zulk eene openbaring verkregen of bekend maakten, neen, maar dat dezelve eene inwendige en duurzame verlichting, een helder doorzigt, een vast geloof in hen werkte en aankweekte, eene bijzondere profetische, tot verre vooruitzichten, tot heldere voorgevoelens geschikte, en voor het ontvangen, regt bevatten en juist en levendig voordragen van verhevene openbaringen vatbare geestgesteldheid in hen voortbragt en onderhield , zoodat zij dus zelve in zich zelve ook zulk eenen profetischen geest verkregen, welchen zij tevens met deszelfs veroorzaker, den Persoon des Heiligen Geestes, door den Geest des Heeren , die in hen sprak, bedoelden.

Maar dit leidt ons dan van zelf, om ook iets te zeggen van hunne voorzeggingen zelve, en in het gemeen van hunne redenen en schriften.

Vooreerst uit hetgeen ik zoo even aanmerkte, dat de bezigheid der Profeten niet louter in het ontvangen en bekendmaken van voorzeggingen bestond, maar dat zij werkzame Dienaars waren der Godsregering, door welke God het volk en deszelfs hoofden liet aanspreken, bestraffen, waarschuwen en vermanen, en Zijne bevelen aan hen overbrengen en zoo ook Zijne voornemens aan hun bekend maken: hieruit kunnen wij dit besluit opmaken, dat de Goddelijke Wet, door Mozes aan Israël gegeven, als zijnde de grondwet van den Israëlitischen staat, zoo dikwijls als de Profeten , zonder eene bijzondere nieuwe openbaring gehad te hebben, tot het volk spraken, den regel en het rigtsnoer van alle hunne voorstellingen en vooruitzichten

moet hebben uitgemaakt, volgens welke de Geest des Heeren die in hen was, hunne inzigten bestierde, en dat ook zelfs dan, wanneer zij onmiddellijk eenen nieuwen last of openbaring ontvingen, om dezelve aan het volk in Gods naam over te brengen, echter die Goddelijke Wet en hetgeen God bij de vestiging derzelve door Mozes als een grondslag van alle Zijne toekomstige beschikkingen had voorgedragen, ook den grondslag van hetgeen God aan de Profeten en door hen aan het volk bekend maakte, moet hebben uitgemaakt.

Maar ook ten tweede moeten wij uit het gezegde reeds van voren dit vermoeden opvatten, dat in de schriften der Profeten juist geene enkele voorzeggingszinnen zullen gevonden worden, maar ook andere redenen, in welke zij het volk bij deszelfs pligt bepaalden, aan hetzelve Gods bevelen overbragten, Zijne beloften en bedreigingen aan hetzelve voorstelden; en inderdaad, wanneer wij hunne schriften inzien, zullen wij dit vermoeden bevestigd vinden en in dezelve, zoowel zulk soort van voorstellingen, als ik zoo even noemde, als eigenlijke voorzeggingszinnen aantreffen, ja dikwijls het eene met het andere verbonden vinden. Het zal dus van aanbelang zijn, de bijzondere soort van stukken, welke in de profetische schriften voorkomen, kortelijk op te geven.

1.) Vooreerst dan vinden wij daarin redenen tot vermaning en bestraffing, hoedanigen er sommige bij Jezaja, maar vooral vele bij Jeremia en Ezechiël en ook bij sommige der kleine Profeten voorkomen. Daarin waren zij bijzonder als Dienaars der Theokratie bezig, bestrafden het volk wegens deszelfs afwijkingen van hunnen God, wegens de vertreding Zijner Wetten, bepaalden hetzelve bij de snoedheid en ondankbaarheid, daarin doorstralende, waartoe zij velerlei redenen bezigden, alle uit de Theokratie en Gods wegen, met hen gehouden, afgeleid, vermaanden hetzelve tot hunnen pligt en wekten het op tot verbetering.

2.) Ten tweede vinden wij in de profetische schriften aankondigingen van oordeelen, met welke zij hunne vermaningen en bestaffingen klem gaven; en deze aankondigingen waren weder of slechts algemeene bedreigingen van onheil en alleen nadere voorstellingen en uitbreidingen van de staving der Wet door Mozes, dat is van die algemeene bedreigingen, waarmede de grondwetten van Israëls staat reeds door Mozes van Gods wege waren bekrachtigd, en in dat geval werden de Profeten, die overeenkomstig dezen regel hunne bedreigingen in het gemeen slechts voorstelden, door den Geest die in hen was, alleen tot een regt inzicht van zaken geleid en bekwaam gemaakt; of het waren meer bijzondere bedreigingen van zekere bijzondere oordeelen of tuchtigingen, die het volk nakende waren, en in dat geval waren het tevens eigenlijke voorzeggingszinnen van meer of min nabij zijnde oordeelen en ongelukkige gebeurtenissen, die hun wegens hunne zonden zouden overkomen, waartoe dan ook eene bijzondere openbaring aan den Profeet gedaan werd.

3.) Ten derde vinden wij in de profetische Schriften beloften van zegen en herstelling, waarmede zij het volk tot verbetering aanmoedigen, of ook de godvruchtigen vertroosteden. Deze waren weder, even als de bedreigingen, of algemeene beloften, nadere uitbreidingen en voorstellingen van dien zegen, die reeds van God door Mozes in het gemeen aan de onderhouders der Wet waren toegezegd, waartoe dan ook de profeten slechts weder een algemeen geleide van den Geest, die in hen was, tot een regt inzicht van zaken, overeenkomstig den grondregel der Wet, behoefden; of het waren bijzondere beloften en dus tevens eigenlijke voorzeggings, waartoe eene bijzondere openbaring noodig was, van zekere bijzondere gelukkige gebeurtenissen, waarin hun eenige bijzondere uitkomst, herstelling, of verlossing geschonken werd; en deze wederom betroffen of gebeurtenissen, die meer nabij, of zulke, die in het verder af zijnde toekomstige gelegen waren.

4.) Eindelijk vinden wij in de profetische Schriften loutere Voorzeggings, waarin de toekomstige bijzondere gebeurtenissen, zoo gelukkige als ongelukkige, niet zoo zeer bij wijze van belofte of bedreiging ter aandring der vermaningen, maar op zich zelve als voorstellingen van hetgeen God doen zou, ter onderrigting, vertroosting enz. worden voorgedragen; en dit geschiedt weder op tweederlei wijze: of zóó, dat de gebeurtenissen daarin als in één tafereel met levendige kleuren worden afgeschilderd, hoedanigen men vele inzonderheid hij Jezaja ontmoet, ook bij Jeremia, Ezechiël en andere gevonden worden: (van dien aard zijn ook ettelijke in de geschiedboeken ingevlochtene voorzeggings als b. v. Jacobs zegen en Bileams voorzeggings, en ook de meeste profetische liederen in de Psalmen); — of zóó, dat de gebeurtenissen daarin onder zekere zinnebeelden worden afgeschetst, zoo als bij Ezechiël, Daniël en Zacharias daarvan meer dan één voorbeeld is; of ook dat zij op eene meer historische en tijdrekenkundige wijze worden voorgedragen, gelijk in alle de voorzeggings van Daniël, ook in die, welke bij hem eerst in zinnebeelden worden afgeschetst, daar bij dezelve eene nadere historische en tijdrekenkundige verklaring is gevoegd.

Zie hier de onderscheidene soort van stukken, welke wij in de Schriften der Profeten vinden, kortelijk opgegeven; laat ik er ook nu nog iets omtrent de inrigting dezer Schriften, bijzonder der voorzeggings, die er in voorkomen, bijvoegen.

1.) Vooreerst spreekt het van zelf, dat de redenen der Profeten tot vermaning, waarschuwing en bestraffing, benevens de beloften en bedreigings, waarmede dezelve zijn aangedrongen, niet van elkanderen zijn afgescheiden, maar te zamen één voorstel of ééne redevoering uitmaken, en dat dus ook die soort van voorzeggings, welke als beloften of bedreigings worden voorgesteld, in deze redevoering mede zijn ingevlochten; zoodat wij derhalve, schoon wij ons alleen tot de voorzeggings, en wel dezulken, die de nog aanstaande toekomst betreffen, denken te bepalen, echter ook deze redevoering der Profeten zullen moeten

nasporen, om deze soort van voorzeggingen, die daarin te vinden zijn, in dezelve op te zoeken.

2.) Maar wat dan nu voorts de voorzeggingen zelve in het gemeen en de loutere voorzeggingen in het bijzonder betreft, omtrent derzelve inrigting hebben wij het volgende op te merken.

In de eerste plaats hebben wij boven reeds aangemerkt, dat sommige voorzeggingen het meer nabij zijnde bij den leeftijd van den Profeet, dat niet zeer lang na den tijd der voorzeggingen gebeuren moest, andere het verder afgelegen toekomstige betreffen. — Nu moet men dit niet zóó verstaan, alsof deze tweederlei soort van voorzeggingen, omtrent het meer nabijzijnde of verder afgelegen toekomstige, altijd zoo van elkander waren af- en onderscheiden, dat men zoo in éénen opslag zou kunnen zeggen, welke voorzegging eene meer nabijzijnde, welke eene verder afgelegen gebeurtenis betreffen: — neen! integendeel deze beiderlei zaken zijn dikwijls in dezelfde voorzegging op het allernaauwst verbonden.

Doch die verbindtenis heeft nog op onderscheidene wijzen plaats, en dus zal het in de tweede plaats noodig zijn, die onderscheidene wijzen, waarop het meer nabijzijnde en verder afgelegen toekomstige in eene en dezelfde voorzegging verbonden zijn, kortelijk op te geven. — Hiertoe diene het volgende.

Vooreerst wordt het meer nabij zijnde en het verder afgelegen toekomstige in eene en dezelfde voorzegging zoodanig aan elkander verbonden, dat het, zonder historisch onderscheid, als in één tafereel achter, ja ook door elkander wordt afgeschilderd, zoo dat de ééne trek van het schilderij op het meer nabij zijnde, de andere op het verder afgelegene ziet. — Dit heeft eigenlijk plaats in die voorzeggingen, waarin de gebeurtenissen niet zoo zeer in een historisch en tijdrekenkundig verband worden voorgesteld, maar als met levendige kleuren worden afgemaald; en het heeft daarin zijn' grond, dat men volgens den aard en de bedoeling der Theokratie het voorgaande als voorbereiding tot het volgende, vooral tot de eindelijke uitkomst van alle Gods wegen aanzag, — op dat einde van alle Gods beschikkingen in alle andere voorbereidende gebeurtenissen het oog gevestigd hield, — en dit een en ander in het plan van God zoo naauw verbonden te zijn, begreep, dat men de tusschenruimte van tijd, die misschien tusschen beide verlopen moest, doch welke veelal den Profeten zelve onbekend was, niet in aanmerking nam. — Voorbeelden hiervan zullen wij vooral bij Jezaja aantreffen, en dan zal tevens deze aanmerking nog klaarder worden.

Andere voorzeggingen zijn weder zoodanig ingerigt, dat het meer nabijzijnde daarin met zulke trekken wordt afgeschilderd, dat het tevens een beeld van het verder toekomstige is. — Dit heeft zijn' grond in de gelijkvormigheid, welke er tusschen alle Gods werken en wegen, inzonderheid die wegen, welke Hij in Zijne Godsregering

houdt, te vinden is. — Eveneens als in de natuur eene groote gelijkvormigheid tusschen alles wat God doet, plaats heeft, zoodat dikwijls b. v. de uitwendige natuur als beeld der inwendige kan gebruikt worden, zoo heeft dit inzonderheid ook plaats in Gods zedelijke regering over de menschen, bijzonder in die geheele inrigting Zijner regering over Israël, in welke God niet alleen vele uitwendige plegtigheden heeft ingesteld, om beeldtenissen te zijn van hooger zaken, maar ook alle Zijne wegen met dit volk zoodanig heeft ingerigt, dat alles, wat Hij met hetzelfde deed, bestendig eene beeldtenis zijn kon van hetgeen Hij nog verder in het vervolg, bijzonder in de laatste toekomst, met hen doen zou.

Andere voorzeggingen wederom zijn om dezelfde oorzaak (namelijk de gelijkvormigheid tusschen alle Gods wegen) zoodanig gesteld, dat dezelve wel eigenlijk en regtstreeks het verder afgelegene toekomstige bedoelen, maar echter tevens zekere vroegere gebeurtenissen eenigermate afschaduwen, die, vóór de volmaakte en eigenlijke vervulling, van tijd tot tijd moesten voorvallen, en opzettelijk van den grooten Wereldregeerder zoodanig werden beschikt en ingerigt, dat ze met de volmaakte vervulling eenige gelijkvormigheid hadden, de opmerkzaamheid der menschen daarop vestigen en gaande houden, en dus een voorbeeld en waarborg tevens der eigenlijke en volmaakte vervulling opleveren konden.

Eindelijk zijn weder sommige voorzeggingen op zulk eene wijze ingerigt, dat zelfs de geheele doorgaande voorzegging voor het grootste gedeelte twee bepaalde gebeurtenissen tevens voorstelt, eene meer nabijzijnde en eene verder afgelegene. Dit heeft wederom zijn' grond in dezelfde oorzaak, de volkomene gelijkvormigheid tusschen alle Gods wegen, welke dikwijls zoo volmaakt is, dat eene vroegere gebeurtenis niet alleen als een algemeen beeld eener latere aangemerkt en gebruikt kan worden, maar dadelijk een juist voorspel van dezelve, ook in derzelve bijzondere omstandigheden moest uitmaken, volgens Gods bedoeling, en dus door dezelfde woorden kon voorgesteld worden, schoon er dan toch altijd nog iets in de voorzegging, vooral op het einde van dezelve, is te vinden, dat op de vroegere gebeurtenis niet volkomen kan worden toegepast, en ons dus overtuigt, dat nevens die vroegere, tevens nog eene latere en verder toekomstige gebeurtenis in de voorzegging bedoeld wordt. — Van deze laatste soort zullen wij vooral voorbeelden in de historische en tijdrekenkundige voorzeggingen van Daniël vinden.

Maar wanneer men nu dit gestelde omtrent de onderscheidene inrigting der voorzeggingen met betrekking tot de daarin plaats hebbende vereenigde voorstelling van het meer nabij zijnde en verder toekomstige aandachtig overweegt, zoo zal men ligtelijk bevroeden kunnen, dat het hier op juiste en gegronde regelen van beoordeeling vooral aankomt, door welke men omtrent elke in den Bijbel voorkomende voorzegging naauwkeurig beoordeelen kan, welke voorzeggingen alleen op het meer nabijzijnde, welke alleen op het verder toekomstige, welke op het meer nabijzijnde en verder toekomstige tevens zien, en omtrent deze laatste

wederom, in welke voorzeggingen het meer nabijzijnde en verder toekomstige, ieder in onderscheidene gedeelten of uitdrukkingen derzelfder voorzegging afzonderlijk voorkomt; in welke wederom het meer nabijzijnde tevens als beeld van het verder toekomstige wordt afgeschilderd; of omgekeerd, in welke het verder toekomstige wel eigenlijk en regtstreeks bedoeld wordt, doch tevens eene afschaduwing van eene vroegere gebeurtenis eenigermate moge worden toegestaan; en eindelijk, in welke het meer nabijzijnde en verder toekomstige doorgaans het grootste gedeelte der voorzegging door evenzeer bedoeld wordt.

Mij dunkt, dat de volgende regelen hieromtrent uit den aard der zaak van zelf voortvloeijen.

Eerste regel. Alle zulke voorzeggingen, waarin klaarblijkelijk van toenmaals bekende landen en volken gesproken wordt, zonder dat er iets in voorkomt, hetwelk op de toenmalige tijden alleen niet zien kan, of waarvan de vervulling in de toenmalige tijden niet volmaakt zou zijn aan te wijzen, betreffen ook alleen het meer nabijzijnde aan de toenmalige tijden.

Tweede regel. Zulke voorzeggingen, waarin niets voorkomt, dat op de toenmalige tijden kan worden toegepast, of welke te verheven zijn, dan dat derzelver vervulling in die tijden eenigermate kan worden aangewezen, betreffen alleen het verder toekomstige.

Derde regel. Alle zulke voorzeggingen, waarin zekere gebeurtenissen in een dichtkundig tafereel worden afgeschilderd, en waarvan de vervulling voor een groot gedeelte in meer nabij zijnde tijden na den leeftijd van den Profeet kan worden aangewezen, doch waarin tevens andere gedeelten voorkomen, of zekere meer verhevene trekken zijn ingemengd, welker vervulling in het meer nabijzijnde niet kan worden aangewezen; alle zulke voorzeggingen behooren tot die soort van voorzeggingen, in welke het meer nabijzijnde en het verder toekomstige ieder afzonderlijk, schoon in één tafereel op het naauwst verbonden, voorkomt, en dit moet ook in de verklaring derzelve ieder afzonderlijk beschouwd worden.

Vierde regel. Alle zulke voorzeggingen, waarin op zich zelf niets voorkomt, waarvan de vervulling niet volmaakt in meer nabijzijnde tijden bij den leeftijd van den Profeet zou kunnen worden aangewezen, doch die in een naauw verband staan met andere voorzeggingen, welke klaarblijkelijk op het nog toekomstige betrekking hebben, zoodat het uitzigt van den Profeet van het eerste zich eenklaps tot het laatste uitbreidt; alle zulke voorzeggingen bevatten tevens een beeld in zich van verder afgelegene gebeurtenissen, en geven daardoor den Profeet aanleiding, om zich met zijn uitzigt zoo oogenblikkelijk tot de verste toekomst te verheffen, en hetzelfde met de vorige gebeurtenissen in het naauwste verband te beschouwen.

Vijfde regel. Alle zulke voorzeggingen, welke te verheven zijn, dan dat derzelve volkomene vervulling in reeds gebeurde zaken zou kunnen worden aangewezen, en welke dus klaarblijkelijk het nog toekomende bedoelen, doch waarbij men echter onder de reeds voorgevallene gebeurtenissen eenige kan aanwijzen, welke als een zeker voorspel en afbeelding van de eigenlijk in de voorzegging bedoelde, nog toekomende gebeurtenis schijnen op te leveren; alle zulke voorzeggingen behooren tot die soort van voorzeggingen, welke wel regtstreeks het verder afgelegen toekomende bedoelen, maar echter tevens zekere vroegere gebeurtenissen eenigermate afschaduwen, die met de volmaakte vervulling eenige gelijkvormigheid hadden.

Zesde regel. Alle zulke voorzeggingen, waarin de gebeurtenissen op eene meer historische en tijdrekenkundige wijze in derzelve bijzondere omstandigheden naauwkeurig worden voorgesteld, waarvan de vervulling in tijden meer nabij aan den leeftijd van den Profet, kan worden aangewezen, doch welke tevens met iets meer verhevens worden verbonden en daarin eindigen, waarvan de vervulling in die tijden niet kan gezocht worden; alle zulke voorzeggingen behooren tot die soort van voorzeggingen, waarin het meer nabijzijnde en verder afgelegen toekomende, het eerste als een voorspel van het laatste in alle deszelfs omstandigheden tegelijk en evenzeer bedoeld wordt.

Zie hier de voornaamste regelen van beoordeeling, welke ik mij bij het onderzoek der voorzeggingen in het gemeen heb voorgesteld; ik zeg der voorzeggingen in het gemeen; want schoon ik hier wel deze regelen bijzonder uit de gesteldheid en de inrigting der eigenlijk zoogenoemde profetische boeken heb afgeleid, en deze regelen dus daarop wel bijzonder toepasselijk zijn, wij zullen echter al ras bij de behandeling der overige voorzeggingen bemerken, hoeveel overeenkomst derzelve inrigting en gesteldheid in sommige opzigten met die der eigenlijk zoogenoemde profetische boeken hebben, en dat dus ook sommige der voorgestelde regelen omtrent dezelve in aanmerking komen.

Voorts vind ik het onnoodig, om de gegrondheid der voorgestelde regelen breedvoerig aan te wijzen, daar dezelve toch uit het vooraf gezegde omtrent den aard en de gesteldheid der profetische Schriften en de voorzeggingen daarin begrepen, eigenaardig en als vanzelf voortvloeijen, en ook bij de behandeling der bijzondere voorzeggingen, gelijk ze daardoor nadere opheldering zullen ontvangen, zoo ook tevens meer en meer zullen blijken gegrond te wezen.

Tot deze behandeling der bijzondere voorzeggingen ga ik dan nu over, waarbij ik nog alleen deze twee zaken vooraf te zeggen heb.

Vooreerst, dat mijn hoofddoel medebrenghet, mij alleen tot die voorzeggingen te bepalen, die het nog toekomstige betreffen, en dat ik dus de overige alleen in zoo

verre zal aanvoeren als met dezelve iets, dat nog toekomstig is, is zamengevoegd, of ingeweven, of ook de geheele voorzegging als beeld van iets nog toekomstigs is aan te merken.

Ten tweede, dat ik in de uitvoering van mijn plan de volgende orde denk te houden, en dit geheele werk zal verdeelen in drie Afdeelingen, waarvan de eerste zal bevatten eene beschouwing van de voorzeggingen des Ouden Testaments omtrent het nog toekomstige; de tweede eene beschouwing der voorzeggingen des Nieuwen Testaments omtrent hetzelfde onderwerp; de derde eindelijk een algemeen overzicht van alle de (in de vorige afdeelingen) beschouwde voorzeggingen in overeenstemming met elkander en met de Openbaring van Johannes.

* * * * *